

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení učitele u krajanů

Školní rok: 2020

Destinace (země, místo): Argentina (Buenos Aires, Rosario, Santa Fe) a Uruguay (Montevideo)

Jméno, příjmení: MgA. Sabina Macháčová

JAZYKOVÁ VÝUKA A POČTY ŽÁKŮ

Jazyková výuka v Argentině probíhá v Buenos Aires, v Santa Fe a v Rosariu. V Buenos Aires je organizována v sídlech krajských spolků i pro širší veřejnost na místní univerzitě. V Santa Fe a Rosariu se výuka uskutečňuje pouze u krajských spolků. Dle rozhodnutí učitele je možné příležitostně působit rovněž u krajského spolku v Córdobě. V Montevideu nevykonává vyslaný učitel jazykovou výuku, ale zaměřuje se na přednáškovou činnost. Jazyková výuka ve všech lokalitách je dobrovolná a zdarma.

V roce 2020 byl celý svět zasažen pandemií viru Covid-19 a argentinská vláda zavedla přísná opatření. Striktní karanténa s možností pohybu pouze do 500 metrů od místa bydliště a pouze za účelem zajištění základních životních potřeb trvala od března do srpna 2020. Od září 2020 začalo postupné rozvolňování přijatých opatření. Vzdělávací instituce zůstaly ovšem uzavřeny až do konce roku a i nadále bylo omezeno využívání městské a dálkové dopravy. Z uvedených důvodů probíhala výuka online formou prostřednictvím platformy Google Meet.

V roce 2020 došlo k výraznému snížení počtu aktivních studentů. Dvě hlavní příčiny poklesu žáků byly absence potřebné technologie (PC, internet) v domácnosti a demotivace způsobená psychickým stavem zhoršeným v důsledku pandemie. Kromě jednotlivců zcela odmítly výuky čtyři skupiny, následně však souhlasily se zasíláním úkolů k samostudiu. Objem a četnost úkolů odpovídaly časové dotaci výuky. Formou telefonátu či e-mailové komunikace pak probíhaly individuální konzultace k zadané práci. Přínosem online výuky bylo zapojení několika zájemců, kteří se prezenční výuky dříve účastnit nemohli kvůli časové kolizi či vzdálenému místu bydliště.

1) Buenos Aires, krajanský spolek Český dům (Choele Choel 52, Valentín Alsina)

Časová dotace: 1,5 hod. za měsíc (zpravidla druhá sobota v měsíci)

Smíšená úroveň

Počet žáků: 7¹

Věkové rozpětí: 19 – 81 let

2) Buenos Aires, krajanský spolek Sparta (S. Soreda 4964, Villa Domínico)

Skupina odmítla online výuku a přistoupila k samostudiu formou zasílaných úkolů.

Časová dotace: 1,5 hod. za měsíc (zpravidla první nebo třetí sobota v měsíci)

Smíšená úroveň

Počet žáků: 8

Věkové rozpětí: 50 – 87 let

3) Buenos Aires, Universidad Kennedy

Časová dotace: 1,5 hod. týdně 3 x za měsíc pro každou skupinu

Celkem žáků: 47

Věkové rozpětí: 18 – 75 let

Rozvrh hodin:

Úterý

11,30 – 13,00 – Úroveň 2² (Počet žáků: 8)

17,45 – 19,15 – Úroveň 3 (Počet žáků: 7)

19,30 – 21,00 – Úroveň 5 (Počet žáků: 7)

Středa

¹ Ve všech sekcích jsou započítáni pouze studenti, kteří absolvovali celý kurz s pravidelnou docházkou.

² Číselné označení úrovně odpovídá roku studia.

10,00 – 11,30 – Úroveň 4 (Počet žáků: 5)

11,45 – 13,15 – Úroveň 7 (Počet žáků: 4)

17,45 – 19,15 – Úroveň 7 (Počet žáků: 3)

19,30 – 21,00 – Úroveň 3 (Počet žáků: 3)

Čtvrtek

10,00 – 11,30 – Úroveň 6 (Počet žáků: 5)

15,00 – 16,30 – Úroveň 8 (Počet žáků: 3) - Skupina odmítla online výuku a přistoupila k samostudiu formou zasílaných úkolů

19,30 – 21,00 – Úroveň 4 (Počet žáků: 2)

4) Santa Fe, krajský spolek Centro Checo Santa Fe

Časová dotace: 3 x za měsíc 1,5 hod. pro každou skupinu (zpravidla poslední týden v měsíci).
V některých měsících roku 2020 probíhala výuka 5 x za měsíc 1,5 hod.

Celkem žáků: 8

Věkové rozpětí: 26 – 83 let

Rozvrh hodin:

14,30 – 16,00 – Úroveň 2 (Počet žáků: 2)

16,15 – 17,45 – Úroveň 4 (Počet žáků: 3) - Skupina odmítla online výuku a přistoupila k samostudiu formou zasílaných úkolů

18,00 – 19,30 – Úroveň 3 (Počet žáků: 3)

5) Rosario, krajský spolek Asociación Hogar Checoslovaca

Skupina odmítla online výuku a přistoupila k samostudiu formou zasílaných úkolů.

Časová dotace: 2 x 1,5 hod. měsíčně jazyková výuka, 1 x 3 hod. měsíčně kulturní aktivity a vaření
(zpravidla poslední týden v měsíci)

Smíšená úroveň

Počet žáků: 13

Věkové rozpětí: 25 – 61 let

6) Montevideo, Uruguay, krajský spolek Asociación Uruguay de Amigos de la República Checa

V roce 2020 nebylo možné Montevideo navštívit. Náhradou za nerealizované přednášky vytvořil učitel pro krajanů dvě powerpointové prezentace: *Česká malba v období baroka, secese a avantgardy a Funkcionalismus v Československu*.

VÝUKA: METODY, ČINNOSTI, CERTIFIKÁTY, ZAJÍMAVOSTI

V období ledna a února jsou v Jižní Americe letní prázdniny. V průběhu těchto dvou měsíců neprobíhala pravidelná výuka, ale náhradní program. Tento program spočíval např. v promítání českých filmů spojeném s krátkou přednáškou o tvůrcích a kontextu a v konání tzv. open class určených pro studenty napříč standardními skupinami. Náplň open-class byla uzpůsobena tak, aby byla přínosná a vhodná pro studenty všech participujících úrovní. Obsah se zaměřoval buď na opakování a procvičování vybrané gramatické látky, nebo na konkrétní kulturní fenomén, např. na postavu Švejka či české pověsti.

Od března probíhala pravidelná jazyková výuka. Ta se v jednotlivých skupinách liší v návaznosti na přání a potřeby žáků, kteří mají různá očekávání. Obecně však platí, že se učitel v hodinách věnuje výuce i osvětové činnosti. Do výuky je pravidelně zakomponována práce s pracovními listy zaměřenými na historii a kulturu, v roce 2020 se jednalo např. o tato témata: Milada Horáková (v návaznosti na 70. výročí od popravy), Spejbl a Hurvínek (u příležitosti 100. výročí Spejbla), české tradice (s využitím cyklu *Naše tradice* od České televize), náboženská reformace (s využitím cyklu *Dějiny udatného českého národa* od České televize) aj. Při výuce gramatiky se pracuje především s učebnicemi L. Holé *New Czech Step by Step 1 a 2* a s materiály vytvořenými učitelem. V roce 2020 se podařilo více pracovat s audiovizuálními materiály a interaktivními cvičeními na internetu (videa na YouTube a stránkách České televize, audio materiály na stránkách Českého rozhlasu, online cvičení na webových stránkách www.czechonlinetutor.com, www.czechstepbystep.cz aj.).

Obecně byl kladen větší důraz na konverzaci. Pokročilejší žáci připravovali také ústní prezentace, které měly za cíl hledání paralel a odlišností mezi českou a argentinskou kulturou. Jeden z pokročilých studentů se v květnu 2020 zúčastnil překladatelské soutěže ÚJOP UK pro studenty češtiny jako cizího jazyka.

Specifická je výuka u skupin smíšené úrovně. Příprava lekce i její průběh je poměrně náročný, je třeba uspokojit potřeby všech zúčastněných. V případě smíšené úrovně při online výuce (např. skupina v Českém domě) se práce žáků různých úrovní propojovala prostřednictvím odlišných podúkolů vztažených ke stejnému tématu, v případě smíšené úrovně při samostudiu (např. skupina v Rosariu) byly zasílány vždy dvě sady úkolů – pro méně a více pokročilé.

Absolvování jazykového kurzu a postup do dalšího ročníku je hodnoceno především na základě docházky a individuálního posouzení učitele, který může žákům doporučit opakování úrovně či přestup do úrovně vyšší.

DALŠÍ AKTIVITY

Další spolupráce s krajany běžně spočívá ve spolupřádání a účasti na krajanských akcích. Ty byly letos znemožněny pandemií. Učitel je také často požádán o pomoc při komunikaci krajanů s rodinnými příslušníky v Čechách (překladařství dopisů, e-mailů aj.) a o překladatelskou pomoc, např. překládání receptů. V důsledku přijatých opatření nemohlo mnoho lidí uskutečnit plánovanou cestu do České republiky a zvýšil se objem virtuální komunikace, při které učitel vypomáhal.

Začátkem roku 2020 proběhly v bytě učitele dvě filmové projekce (*Adéla ještě nevečeřela*, *Dobryj voják Švejk*) a za účelem šíření povědomí o české kultuře obdrželi zmíněné prezentace (*Česká malba v období baroka, secese a avantgardy* a *Funkcionalismus v Československu*) kromě krajanů v Montevideu také žáci a členové spolků v Buenos Aires, Rosariu, Santa Fe a Córdobě.

K propagaci kurzu a ke studijním i osvětovým účelům funguje na Facebooku stránka Checo con Sabina, kde byly realizovány vzdělávací aktivity (například učební cyklus *Jedno slovo za den*) a publikovány zajímavé články v českém i španělském jazyce, sdíleny odkazy na možnosti studia v ČR a další krajanské aktivity (např. hlasování o *Dni Čechů v zahraničí*, program registrace Čechů v zahraničí *Czech.global*) včetně odkazů na filmy a hudbu.

SPOLUPRÁCE: ŠKOLA, KOMUNITA, JINÉ ORGANIZACE

Krajanským spolkem, se kterým učitel spolupracuje na základě vlastního uvážení, je spolek *Checoslovacos Córdoba*. Přestože spolek realizuje vlastní výuku českého jazyka, jeho členům byly dány k dispozici veškeré elektronické materiály, které učitel v průběhu roku vytvořil. Spolupráce s dalšími organizacemi (např. Velvyslanectví ČR v Buenos Aires, slovenský krajanský spolek *Spolok* či spolek *Comenius* české komenioložky H. Voldánové) se v uplynulém roce nekonala kvůli přerušení činnosti.

PODMÍNKY PRO VÝUKU

Universidad Kennedy je dobře vybavená instituce, v učebnách je k dispozici velká tabule a internetové připojení. Učitel zde ale bohužel nemá žádné zázemí, kde by bylo možné skladovat učební materiály, a v případě potřeby je nutné si nosit vlastní audiovizuální techniku. V Českém domě je na výuku využíván prostor kanceláře s menší tabulí, je možné využít projektor či zvukovou aparaturu z vlastnictví spolku. Sparta nedávno prodala své sídlo a ponechala si k užívání pouze jednu menší místnost s tabulí, stolem a židlemi. Sídlo krajanského spolku v Rosariu je dobře vybavená dvoupatrová budova s velkým sálem a kuchyní. K dispozici je tabule a křídly, kuchyně je využívána pro lekce vaření. Suroviny na lekce vaření nakupují členové spolku z vlastních zdrojů. Výuka v Santa Fe probíhala dříve v kulturním centru Santa Fe Activa, v roce 2020 bylo záměrem výuku přesunout do soukromých prostor spolku s internetovým připojením, počítači a kuchyňkou. Za tímto účelem byla zakoupena velká tabule, kterou se ale zatím do Santa Fe nepodařilo dopravit. Kulturní aktivity v Montevideu jsou zpravidla konány v prostorách Národní knihovny, která je postupuje zdarma a které jsou vybaveny veškerou potřebnou technikou.

V roce 2020 se výuka uskutečnila online prostřednictvím platformy Google Meet. Problematické bylo pouze nestabilní internetové připojení na straně učitele i žáků. Lekce byly často přerušeny výpadkem na straně jedné či více osob. Výpadek někdy trval i několik hodin, a proto bylo nutné hledat pro lekci náhradní termín.

PODMÍNKY PRO UČITELE

Ubytování v Buenos Aires si zajišťuje učitel s pomocí krajanů. Majitel nemovitosti si může vyžádat potvrzení o práci a výši platu vydané českým zastupitelským úřadem. Ve městě lze využívat metro, autobusy i taxíky, v důsledku častých protestů nefunguje doprava vždy spolehlivě a je výhodné počítat s časovou rezervou. Při cestě do spolku Sparta je nutné využít příměstský vlak. Je třeba mít na paměti, že provincie Buenos Aires (oblasti Valentín Alsina, Villa Domínico) je zóna s vysokou úrovní kriminality.

Do Santa Fe a Rosaria jezdí pohodlné dálkové autobusy. Cesta do Santa Fe trvá přibližně 7 hodin, do Rosaria přibližně 4,5 hodiny. V Santa Fe je učitel ubytován v soukromém prostoru u krajanské rodiny. Ubytování je naprosto vyhovující, k dispozici je kuchyně, sociální vybavení i internet, nachází se v docházkové vzdálenosti od nádraží, supermarketu, centra města i místa výuky. V Rosariu je možné se ubytovat v sídle spolku. Tuto možnost jsem na základě doporučení předchozí učitelky (nedostačující sociální zařízení, absence topení, bez internetového připojení) nevyužívala a ubytovávala se v hostelu v centru. Z centra do krajanského spolku doporučuji využít

taxi službu. V blízkosti sídla spolku se nenachází autobusová zastávka a jedná se o lokalitu s vysokou mírou kriminality. Po ukončení lekce odváží krajané učitele do hostelu vozem.

Do Montevidea lze cestovat lodí (společnost BuqueBus) nebo dálkovým autobusem. Pro lodní dopravu platí podmínky srovnatelné s dopravou leteckou (způsob odbavení, omezení obsahu zavazadel na palubě aj.). Pro ubytování jsem volila hostel v centru, kde se nachází také prostor pro přednášky. Montevideo je bezpečné město, lze se pohybovat pěšky i v nočních hodinách.

CO SE NE/PODAŘILO

Probíhající pandemie a proti ní přijatá opatření znemožnila realizovat řadu připravovaných projektů. V roce 2020 plánoval učitel spolu s krajanickým spolkem Český dům uskutečnění tradičního *Festivalu české a slovenské kultury* v Buenos Aires. V posledních letech se festival konal v oblasti Chaca, krajané velmi stáli o jeho realizaci v hlavním městě. Také za tímto účelem uspíšili rekonstrukci horního patra sídla, aby mohli účastníkům poskytnout ubytování. V Českém domě se nemohl uskutečnit ani plán na sérii přednášek a filmových promítání, která měla probíhat v průběhu celého roku. Ze stejných důvodů se neuskutečnil ani tradiční závěrečný ceremoniál předávání diplomů. Žáci obdrželi diplomy v elektronické podobě. Za největší problém ale považují nemožnost výjezdů do Santa Fe, Rosaria a Montevidea.

PROBLÉMY A DOPORUČENÍ

Na začátku roku 2020 se změnilo vedení Universidad Kennedy, která dosud poskytovala prostory pro výuku zdarma. Od roku 2020 mělo být poskytování učeben zpoplatněno. Jelikož se v roce 2020 výuka na fakultě nakonec neuskutečnila, v novém roce je třeba prověřit aktuální podmínky a vyřešit zdroj financování.

Příčinnou nedorozumění bývá, že někteří krajané si ztotožňují vyslaného učitele s pracovníkem zastupitelského úřadu a požadují od něj informace či výkony spadající mimo jeho znalosti a pracovní náplň, nejčastěji z oblasti získání českého občanství. Očekávají od učitele výklad českých právních norem, požadují informace o stavu podané žádosti o občanství apod. Je třeba je opakovaně odkazovat na český zastupitelský úřad a vysvětlovat funkci vyslaného učitele.

Krajané a studenti v dané oblasti jsou velmi milí a přátelští, často dochází ke kontaktu také mimo samotnou výuku. Učitel je zván ke krajanům domů, na výlety i do baru. Tato neformální setkávání jsou dobrým způsobem k upevnění a prohloubení vztahů a bylo by dobré, aby se konala i nadále.